

PROVOCĂRILE ANALIZEI ECONOMICO-FINANCIARE ÎN CONTEXTUL NOILOR REGLEMENTĂRI CONTABILE

Conf. univ. dr. Valentina PALADI, ASEM
Conf. univ. dr. Lica ERHAN, ASEM

In this article are examined some chalanges of economic-financial analysis under new accounting legislation from the Republic of Moldova.

Among these chalanges are mentioned those regarding terminology used in present in the accounting literature and in analytical practice, as well as the informational chalanges of economic-financial analysis.

Solutions for overpassing these chalanges are also mentioned in this paper, in order to increase the quality of economic-financial analysis of the entity.

Cuvinte-cheie: *analiza economico-financiară, situații financiare, provocările analizei, noile reglementări contabile.*

JEL: M41.

Procesele de reformare a economiei Republicii Moldova au impus noi forme de gestiune a activității antreprenoriale, ceea ce, în consecință, a cauzat un interes sporit față de informația contabilă prezentată în cadrul situațiilor financiare în vederea luării deciziilor manageriale oportune și eficiente.

Noile cerințe față de contabilitate și, respectiv, față de situațiile financiare, survin ca urmare a integrării economiei autohtone în sistemul economic internațional, care presupune formarea unei metodologii unitare de raportare și evaluare a situațiilor financiare. Elaborarea noilor Standarde Naționale de Contabilitate în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), permite crearea unei baze de date necesare pentru gestionarea financiară a agenților economici în diferite condiții. Ajustarea situațiilor financiare autohtone în conformitate cu cerințele SIRF trebuie să fie examinată ca o parte din activitatea fundamentală de îmbunătățire a conținutului și calității informației reflectate în diverse surse, începând de la documentele primare până la noile formulare ale situațiilor financiare.

Toate aceste modificări au contribuit la faptul că, în prezent, în cadrul analizei economico-financiare, au survenit un șir de provocări. În articolul dat, ne-am propus să identificăm unele dintre aceste provocări ale analizei economico-financiare ale entității existente, în prezent, în Republica Moldova.

Prima dintre aceste provocări este aferentă domeniului *terminologiei* utilizate în literatura de specialitate și în practica analitică, provocare ce a luat naștere de la faptul că o mare parte din indicatorii analitici utilizați în Republica Moldova sunt traduși din literatura de specialitate străină. Astfel, atât utilizatorii, cât și mediul analitic se confruntă cu unele probleme terminologice, când unul și același indicator, în diferite surse de specialitate, de fapt, au denumiri diferite. Spre exemplu, noțiunile de „fond de rulment net”, „active circulante nete”, „capitalul de lucru”, în esența lor, sunt identice, precum și noțiunea de „venituri din vânzări” este identică cu noțiunea „cifra de afaceri”, iar „pragul rentabilității” cu „punctul critic” etc.

Această problemă a condus la aceea că, în diferite documente (acte normative, situații financiare, rapoarte statistice), unul și același indicator poate fi întâlnit sub diferite noțiuni. De exemplu, în *formularul 2 „Situația de profit și pierdere”*, se utilizează noțiunea de „venituri din vânzări”, pe când în *raportul statistic 5-CI „Consumurile, cheltuielile și investițiile întreprinderii”*, în prezent, se utilizează noțiunea „cifra de afaceri (venituri din vânzări)” etc.

De asemenea, menționăm că, în conformitate cu „*Indicațiile metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor*”, elaborată în cadrul noii reformări a contabilității, noțiunea de „consumuri” a fost înlocuită cu noțiunea de „costuri”, în timp ce în același raport statistic 5-CI, se utilizează noțiunea de consumuri.

În opinia noastră, această provocare poate fi depășită prin unificarea terminologiei economice, în special, prin ajustarea terminologiei reflectată în rapoartele statistice la aceea utilizată în actele normative și, în particular, aceea utilizată în Standardele Naționale de Contabilitate. Aceasta ar permite tuturor celor ce studiază analiza economico-financiară să economisească timpul și să se

concentreze mai mult asupra examinării inovațiilor în practica analizei.

În prezent, în contextul noilor reglementări contabile, una din cele mai acute provocări ale analizei economico-financiare o reprezintă *problema ei informativă*, se are în vedere posibilitatea de a obține, pe baza diferitelor surse informaționale, informații utile pentru analiză. Este cunoscut că, printre sursele informaționale, un loc important le revine situațiilor financiare, care reprezintă un „set de rapoarte care conțin informații privind poziția financiară, performanța financiară, modificările capitalului propriu și fluxurile de numerar ale entității pe o perioadă de gestiune” [1].

Totodată, situațiile financiare constituie o verigă informațională între entitate și partenerii ei de afacere, adică utilizatorii externi ai acestora, printre care menționăm acționarii, creditorii, investitorii, furnizorii, clienții, organele fiscale, firmele de audit etc. Fiecare dintre acești utilizatori examinează informația reflectată în situațiile financiare reieșind din interesele sale. De exemplu, proprietarii analizează această informație în scopul evidențierii căilor de majorare a profitabilității capitalului propriu și asigurării stabilității financiare, a entității; creditorii și investitorii – în scopul minimizării riscurilor aferente împrumuturilor acordate etc. Menționăm că, dacă utilizatorii interni (conducerea, managerii entității) ai situațiilor financiare, pentru a lua decizii manageriale aferente activității operaționale și financiare ale acesteia, pot utiliza în afară de informația reflectată în situațiile financiare, și alte surse, cum ar fi datele contabilității financiare și manageriale, apoi deciziile utilizatorilor externi, totalmente, depind doar de informația reflectată în situațiile financiare.

Cu regret, menționăm că reforma contabilității din anul 2014 – cu titlu de recomandare și din anul 2015 – obligatoriu, pentru toți agenții economici din Republica Moldova care aplică Standardele Naționale de Contabilitate, care a afectat și situațiile financiare, a privat utilizatorii externi de un șir de informații. În particular, reformarea actuală a *bilanțului* îi lipsește pe utilizatorii externi de informația despre costul mijloacelor fixe intrate în cursul perioadei de gestiune, costul mijloacelor fixe la sfârșitul perioadei, precum și valoarea amortizării acumulate a acestora. Din această cauză, creditorii, la momentul aprecierii disciplinei de plată a clientului privind utilizarea deplină a surselor proprii de finanțare destinate reînnoirii mijloacelor fixe, nu vor putea calcula și compara coeficientul de reînnoire a mijloacelor fixe și rata medie de acumulare a amortizării mijloacelor fixe.

De asemenea, în cadrul analizei creanțelor și datoriilor curente, în situațiilor financiare, lipsește informația despre creanțele și datoriile curente cu termenul expirat, ceea ce ne limitează posibilitatea de a aprecia structura acestora după caracterul achitării, adică de a evalua calitatea acestora. În opinia noastră, anume existența sau lipsa creanțelor și datoriilor curente cu termenul expirat reprezintă principalul criteriu al bunăstării sau nevoii entității. Prezența datoriilor curente cu termenul expirat, indiscutabil, reprezintă un semn al dificultății financiare, un „prim apel” spre faliment.

Concomitent și creanțele curente cu termenul expirat reprezintă un indicator nu mai puțin semnificativ. Relațiile cu debitorii nesiguri reprezintă un semn alarmant de existență a unor probleme în politica de marketing a entității. Lipsa cererii pentru produsele fabricate împinge agentul economic spre debitorii nesiguri, impune majorarea termenelor de acordare a împrumutului, ridică riscul de credit acceptabil.

Schimbările reformei contabilității au afectat informația reflectată și în formularul №2 „Situația de profit și pierdere”, de unde au dispărut datele aferente rezultatelor financiare din activitățile de investiții, financiare, precum și cele excepționale. Ca urmare a reformării situației de profit și pierdere, în formularul nou, toate aceste rezultate sunt comasate într-un singur indicator „rezultatul din alte activități: profit (pierdere)”. Acest fapt semnificativ a redus aspectul analitic al situațiilor financiare. În particular, dacă, până nu demult, în cadrul analizei structurii profitului (pierderii) până la impozitare, utilizatorul extern putea examina contribuția fiecărui tip de activitate (operațională, de investiții, financiare și excepționale) în obținerea profitului contabil, apoi, în prezent, acesta va putea aprecia aportul activității operaționale și contribuția doar comună a celorlalte activități desfășurate de entitate, adică a rezultatului din alte activități.

Comasarea rezultatelor financiare din activitățile de investiție și financiară în urma altelor activități a provocat și o altă dificultate aferentă analizei corelației dintre rezultatele financiare și fluxul de numerar. Ținem să menționăm că, dacă, în *formularul №2 „Situația de profit și pierdere”*, rezultatele din activitatea de investiții și activitatea financiară au fost comasate într-un singur rezultat financiar, apoi, în *formularul №4 „Situația fluxurilor de numerar”*, fluxul de numerar se determină distinct pe fiecare tip de activitate, adică operațională, de investiții și financiară.

De aceea, în cadrul analizei corelației dintre rezultatele financiare și fluxul de numerar, în

scopul obținerii unei informații comparative, utilizatorul extern va recurge la comasarea fluxului net din activitatea de investiție și fluxului net din activitatea financiară într-un singur indicator – fluxul net din alte activități.

Regretabil este și faptul că, în situațiile financiare noi, lipsește dezvăluirea indicatorilor prezentați în formularul 2, în particular, a veniturilor din vânzări, a costului vânzărilor, a cheltuielilor de distribuire, cheltuielilor administrative și a altor cheltuieli operaționale. Din această cauză, practic, este imposibilă analiza structurală a veniturilor din vânzări, precum și a profitului brut pe tipuri de activitate operațională, în baza căreia se putea determina dacă activitatea operațională este îngust specializată sau diversificată, precum și de a stabili care este principalul gen de activitate operațională.

De asemenea, este, practic, imposibilă analiza cauzelor creșterii cheltuielilor de distribuire, cheltuielilor administrative și a altor cheltuieli operaționale, în baza căreia se puteau stabili rezervele de creștere a profitului.

Totodată, în opinia noastră, în formularul 2, nu se regăsește informația aferentă unui indicator foarte important pentru analiză, și anume cheltuielile privind dobânzile, în baza căreia se poate aprecia, în particular, costul îndatorării, precum și capacitatea de acoperire a dobânzii cu profit.

Este regretabilă și pierderea altor date, care ar fi fost utile pentru un analist (sau utilizator extern). De exemplu, din componența situației financiare, lipsește *Nota informativă privind impozitele și taxele generale de stat și locale, asigurările sociale și medicale de stat*, în baza căreia se putea aprecia povara fiscală a entității cauzată de toate tipurile de impozite și impuneri obligatorii.

În opinia noastră, toate provocările menționate mai sus pot fi soluționate prin prezentarea suplimentară, în notele explicative la situațiile financiare, a informației aferente:

- costului mijloacelor fixe intrate în cursul perioadei de gestiune, costului mijloacelor fixe la sfârșitul perioadei, precum și valoarea amortizării acestora;
- existenței creanțelor și datoriilor curente cu termenul expirat;
- datelor analitice la contul 611 „Venituri din vânzări”, precum și la contul 711 „Costul vânzărilor”;
- impozitelor și taxelor generale de stat și locale calculate spre transferare la buget.

O altă provocare pentru utilizatorii situațiilor financiare reformate constă în elucidarea modalităților analitice oportune pentru aprecierea noilor elemente incluse în situațiile financiare, cum ar fi „investiții imobiliare”, „active biologice imobilizate” etc.

Provocările menționate în articolul dat nu sunt universale, deoarece fiecare analist și, în special, utilizator extern, poate să vină în completare cu alte exemple. Privind retrospectiv, constatăm că, dacă, în baza informației prezentate în raportul financiar, utilizat în Republica Moldova, în perioada 1998-2014, utilizatorii externi, în scopul luării deciziilor necesare, puteau apela la circa 90% date din acest raport, atunci, în baza situațiilor financiare noi, cota acestei informații s-a redus considerabil. Obiectivul urmărit în cadrul acestui articol a constat în focusarea atenției pe actualitatea provocărilor survenite ca urmare a aplicării noilor reglementări contabile, precum și în identificarea modalităților de extindere a informației prezentate în cadrul situațiilor financiare, în vederea creșterii calității deciziilor manageriale.

Bibliografie:

1. Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea situațiilor financiare” – Acte normative în domeniul contabilității. - Chișinău: S.n. 2013 (Combinatul Poligrafic) - 652p. - (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, № 233-237 din 22 octombrie 2013, ediție specială).
2. Analiza rapoartelor financiare (manual) /Țiriulnicova N., Paladi V., Gavriiliuc L., și alții – Ediția a II-a, revăzută. Chișinău: Asociația Obștească „ACAP RM”, 2011, 384 p.